

POSTANOWIENIE

Dnia 14 maja 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Maciej Pacuda

w sprawie z powództwa J. M.
przeciwko "P." spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w W.
o odszkodowanie, sprostowanie świadectwa pracy,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 14 maja 2024 r.,
skargi kasacyjnej powoda od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie
z dnia 19 stycznia 2023 r., sygn. akt XXI Pa 156/22,

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2) zasądza od powoda na rzecz pozwanej kwotę 240 (dwieście czterdzieści) złotych z ustawowymi odsetkami za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia postanowienia zobowiązanemu do dnia zapłaty tytułem kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Warszawie wyrokiem z dnia 19 stycznia 2023 r. oddalił apelację wniesioną przez powoda J. M. od wyroku Sądu Rejonowego dla m.st. Warszawy – Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Warszawie z dnia 14 czerwca 2022 r., oddalającego w całości wniesione przeciwko „P.” sp. z o.o. w W. powództwo o zasądzenie kwoty 17.400 zł

tytułem odszkodowania za niezgodne z prawem rozwiązanie umowy o pracę bez zachowania okresu wypowiedzenia oraz o zmianę formy rozwiązania stosunku pracy z „rozwiązania umowy o pracę bez wypowiedzenia z winy pracownika” na umowę o pracę „rozwiązaną za porozumieniem stron” i sprostowanie świadectwa pracy w pkt 4 dotyczącym ustania stosunku pracy.

Powód J. M. wniósł do Sądu Najwyższego skargę kasacyjną od wyroku Sądu Okręgowego z dnia 19 stycznia 2023 r., zaskarżając ten wyrok w całości i zarzucając naruszenie prawa materialnego, to jest art. 52 § 1 pkt 1 k.p., art. 8 k.p., a także naruszenie przepisów postępowania, to jest art. 327¹ § 1 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący przytoczył orzeczenia Sądu Najwyższego dotyczące oczywistej zasadności skargi kasacyjnej jako przesłanki przedsądu i podniósł, że – mając na uwadze te orzeczenia oraz konfrontując je ze stanem faktycznym sprawy – nie może budzić wątpliwości oczywistość uzasadnienia skargi kasacyjnej. Naruszenie art. 52 § 1 pkt 1 k.p. oraz art. 8 k.p. w sprawie jest bowiem oczywiste i rażące. Treść samego uzasadnienia wyroku Sądu pierwszej i drugiej instancji, bez konieczności jakiegokolwiek analizy akt postępowania, prowadzi do wniosku, że Sądy są w błędzie w zakresie uznania działań powoda jako ciężkich naruszeń obowiązków pracowniczych i oddalenia powództwa na podstawie art. 8 k.p. Przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia - biorąc zaś pod uwagę wywody Sądów orzekających w niniejszej sprawie, odnoszących się w dużej mierze do pojęcia ciężkiego naruszenia obowiązków pracowniczych, należy stwierdzić, że były one całkowicie chybione - a jednocześnie stały się podstawą rozstrzygnięcia w sprawie. Sądy orzekające w sprawie w istocie nawet ułatwiają ocenę powagi naruszenia, przytaczając w uzasadnieniu wyroku odpowiednie przepisy prawa pracy - w sposób rzucający się w oczy - oczywiście błędnie je interpretując i dokonując rozstrzygnięcia w oparciu o taką błędną wykładnię.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Stosownie do art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4). Wypada również dodać, iż zgodnie z art. 398⁴ § 2 k.p.c., określającym wymogi formalne skargi kasacyjnej, skarga kasacyjna powinna zawierać wniosek o przyjęcie do rozpoznania i jego uzasadnienie. Należy zatem stwierdzić, że wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym wcześniej art. 398⁹ § 1 k.p.c., a jego uzasadnienie winno zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy. Skarga kasacyjna nie jest bowiem (kolejnym) środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, z uwagi na przeważający w jej charakterze element interesu publicznego. Służy ona kontroli prawidłowości stosowania prawa, nie będąc instrumentem weryfikacji trafności ustaleń faktycznych stanowiących podstawę zaskarżonego orzeczenia.

Wypada także przypomnieć, że zgodnie z utrwalonym stanowiskiem judykatury skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, jeżeli zaskarżone tą skargą orzeczenie zapadło wskutek oczywistego naruszenia prawa, zaś oczywiste naruszenie prawa powinno być rozumiane jako widoczna, bez potrzeby dokonywania pogłębionej analizy jurydycznej, sprzeczność wykładni lub stosowania prawa z jego brzmieniem albo powszechnie przyjętymi regułami interpretacji (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 lutego 2001 r., I PKN 15/01, OSNAPiUS 2002 nr 20, poz. 494 oraz z dnia 17 października 2001 r., I PKN 157/01, OSNP 2003 nr 18, poz. 437) i jest możliwe do przyjęcia tylko wówczas, gdy orzeczenie jest niewątpliwie sprzeczne z zasadniczymi i niepodlegającymi różnej wykładni przepisami prawa (por. orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 30 stycznia 1963 r., II CZ 3/63, OSPiKA 1963 nr 11, poz. 286). Powołanie się przez autora skargi kasacyjnej na przesłankę zawartą w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. zobowiązuje go

zatem do przedstawienia wywodu prawnego zmierzającego do wykazania kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego polegającej na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, co daje podstawy do uznania skargi za oczywiście uzasadnioną, tj. podlegającą uwzględnieniu (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 11 grudnia 2009 r., II PK 223/09, LEX nr 585777 oraz z dnia 3 lutego 2010 r., II PK 304/09, LEX nr 602695). Innymi słowy, jeżeli skarżący powołuje się na oczywistą zasadność skargi, to powinien zawrzeć w niej wywód prawny, z którego ta oczywista zasadność będzie wynikała. Ma to być przy tym zasadność łatwo dostrzegalna już nawet przy pobieżnej lekturze skargi (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 maja 2010 r., V CSK 459/09, LEX nr 602638).

Zdaniem Sądu Najwyższego, oceniany w niniejszym postępowaniu wniosek skarżącego o przyjęcie jego skargi kasacyjnej do rozpoznania nie spełnia wyżej określonych kryteriów. W istocie ogranicza się on bowiem do teoretycznego wywodu, jakim warunkom powinien odpowiadać wniosek o przyjęcie skargi oparty na oczywistej zasadności oraz do sugestii, jakoby uzasadnienie zaskarżonego wyroku w zakresie, w jakim odnosi się do pojęcia ciężkiego naruszenia obowiązków pracowniczych było „całkowicie chybione”. W ocenianym wniosku w ogóle brakuje natomiast wywodu prawnego, który przedstawiałby juretryczną argumentację wykazującą (a nie jedynie sugerującą) oczywiste, a więc kwalifikowane naruszenie przepisów prawa materialnego lub procesowego, potwierdzającą oczywistą zasadność skargi kasacyjnej w sposób wcześniej opisany. Tymczasem, w myśl art. 398⁴ § 2 k.p.c., oprócz wymagań przewidzianych w § 1 tego przepisu, skarga kasacyjna powinna zawierać wniosek o przyjęcie do rozpoznania i jego uzasadnienie. Jest to szczególne i samoistne wymaganie skargi kasacyjnej, którego nie można mylić z wymaganiem konstrukcyjnym dotyczącym przytoczenia podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia (art. 398⁴ § 1 pkt 2 k.p.c.). Wymaganie wynikające z art. 398⁴ § 2 k.p.c. wiąże się bowiem wyłącznie z instytucją przesądu. W orzecznictwie Sądu Najwyższego jednolicie podkreśla się zaś w tym względzie, że ze względu na odmienny cel instytucji przesądu oraz jej odrębne i kwalifikowane przesłanki określone w art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c., wskazanie i uzasadnienie okoliczności, które miałyby decydować o poddaniu skargi kasacyjnej

merytorycznej ocenie, nie może polegać przykładowo na samym tylko odwołaniu się do podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia bądź (jak w ocenianym wniosku) na niepopartej odpowiednią argumentacją sugestii, że zaskarżony wyrok narusza rażąco i w sposób oczywisty określone przepisy prawa materialnego. Za prawidłowo sporządzoną skargę kasacyjną można zatem uznać tylko taką skargę, w której oba te wymagania są spełnione oddzielnie (odrębnie) i autonomicznie (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13 czerwca 2008 r., III CSK 104/08, LEX nr 424365). W ramach oceny, czy skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania, nie jest natomiast rzeczą Sądu Najwyższego doszukiwanie się w uzasadnieniu podstaw kasacyjnych argumentacji mającej wykazać występowanie w sprawie deklarowanej przez skarżącego przesłanki przedsądu, ponieważ na tym etapie postępowania (przesąd) podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie nie podlegają jeszcze badaniu (por. pośród wielu postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 27 maja 2010 r., II UK 274/09, LEX nr 585794).

Niezależnie od tych spostrzeżeń Sąd Najwyższy zauważa, że Sądy obu instancji przyjęły wprowadzić brak podstaw do tego, aby uznać, że skarżący podjął (zarzucaną mu w oświadczeniu o rozwiązaniu umowy o pracę bez wypowiedzenia, ale między innymi przyczynami) próbę wyłudzenia korzyści majątkowej od zadłużonego klienta pozwanej, jednakże ustaliły równocześnie, że skarżący nie odmówił propozycji przyjęcia takiej korzyści, utrzymywał klienta w przekonaniu, że korzyść tę przyjmie oraz nie powiadomił o tym pracodawcy i zatajał przed pracodawcą spotkania z tym klientem oraz bardzo częste kontakty telefoniczne. To właśnie te okoliczności faktyczne potwierdzały zaś, jak trafnie ocenił Sąd Okręgowy, że powód dopuścił się ciężkiego naruszenia obowiązków pracowniczych noszącego znamiona bezprawności (przez również zarzucane mu we wspomnianym oświadczeniu naruszenie przepisów regulaminu pracy) i zawinienia oraz powodującego zagrożenie interesów pracodawcy (przez możliwość utraty dobrego wizerunku i renomy), co uzasadniało rozwiązanie z nim umowy o pracę bez zachowania okresu wypowiedzenia z winy pracownika. Taka ocena – zdaniem Sądu Najwyższego – w żadnym razie nie może być natomiast uznana za wynik kwalifikowanego naruszenia przepisów prawa materialnego stanowiących właściwą podstawę rozstrzygnięcia zawartego w zaskarżonym wyroku. Mieści się bowiem w

ramach utrwalonej w dotychczasowym orzecznictwie wykładni art. 52 § 1 pkt 1 k.p., w myśl której, jeżeli spośród kilku podanych przyczyn rozwiązania umowy o pracę uzasadniona okaże się tylko jedna, może ona stanowić wystarczającą podstawę do uznania przez sąd pracy w sprawie wszczętej w wyniku odwołania pracownika, że rozwiązanie to było zgodne z prawem i uzasadnione (por. m.in. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 marca 2022 r., III PSKP 62/21, OSNP 2022 nr 12, poz. 117 i powołane tam przykłady orzecznictwa).

Kierując się przedstawionymi motywami, Sąd Najwyższy doszedł do przekonania, że skarżący nie wykazał potrzeby poddania jego skargi kasacyjnej merytorycznemu rozpoznaniu, dlatego, opierając się na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., a w odniesieniu do kosztów postępowania kasacyjnego na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w związku z art. 99 k.p.c. oraz § 10 ust. 4 pkt 2 w związku z § 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych, orzekł jak w sentencji postanowienia.

[SOP]

[ms]